

Nasjonal faglig retningslinje om fravær

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via: staale@skolenes.no

Innsendt av

Staale Bergersen

Innsendt dato

31. august 2026

På vegne av

Skolenes landsforbund

Målgruppe

Organisasjon (Privat)

Stilling

Forbundssekretær

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

1. Bakgrunnsinformasjon om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet i samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet (Udir), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Helsedirektoratet (Hdir), Statped og Folkehelseinstituttet (FHI). Målet er å bidra til likeverdige tjenester av høy kvalitet, forebygge fravær og gi elever med bekymringsfullt fravær riktig hjelp til rett tid. Retningslinjen skal understøtte kommunenes systematiske arbeid for å bidra til at barn og unge får trygge og gode oppvekstmiljø.

Lenke til retningslinjen: [Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og oppfølging av skolefravær | udir.no](#)

1.1. Om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet etter internasjonalt anerkjent metodikk, i tråd med prinsipper fra kunnskapsbasert praksis. Metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. Retningslinjen består av kunnskapsbaserte anbefalinger, som hver har tre deler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag, ekspertgruppas vurderinger og juridiske rammer

Del 3 handler om at det skal være transparent hvilket kunnskapsgrunnlag anbefalingen bygger på samt hvilke vurderinger som er gjort. Mer om metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. En retningslinje er ment som et digitalt oppslagsverk, som man kan slå opp i når man lurer på hva man skal gjøre i en gitt situasjon. Det er derfor ikke forventet at brukere av retningslinjen vil lese retningslinjen fra A til Å, og man kan fint bruke retningslinjen uten å lese det som står under del 3.

1.2. Høringssvar

I høringen ønsker vi særlig tilbakemeldinger på om innholdet er tydelig og forståelig formulert, og om det vil være til praktisk hjelp.

Vi håper så mange som mulig vil delta med høringssvar. Vi ønsker bare ett høringssvar fra hver høringsinstans, og ber derfor hver høringsinstans om å samordne sine innspill.

Fristen for å sende inn høringssvar er **02.10.2026**

Etter at høringsfristen er utløpt, vil høringssvarene gjennomgå. Retningslinjen vil justeres på bakgrunn av innspillene. Justert retningslinje publiseres i 2027.

Send epost til post@udir.no for spørsmål eller avklaringer.

Er svarene basert på innspill fra flere personer i organisasjonen/enheten?

Velg ett alternativ

☒ Ja

☐ Nei

2. Spørsmål om anbefalingene

Retningslinjen består av korte handlingsrettede anbefalinger, som hver har tre hoveddeler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og juridiske rammer

I det følgende ønsker vi svar på spørsmål knyttet til de konkrete anbefalingene. Til slutt i skjema kan du skrive innspill til retningslinjen som helhet.

2.1. Samarbeid med hjemmet

Anbefaling: "Skolen bør snakke med alle elever og foresatte om fravær, nærvær og skolemiljø". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er tydelig og relevant. Tidlig og generell informasjon kan bidra til å avdramatisere fravær og gjøre terskelen lavere for å ta kontakt. Det bør samtidig presiseres at dialogen må tilpasses elevens alder, og at elever over 18 år selv avgjør om foresatte skal involveres.

Anbefaling: "Ved bekymring eller begynnende fravær bør skolen tidlig snakke med eleven og vurdere å kontakte foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Det er positivt at skolen først skal snakke med eleven og forsøke å forstå situasjonen. Oppfølgingen må ta utgangspunkt i elevens behov og også undersøke om fraværet kan ha sammenheng med skolemiljøet, undervisningen, manglende tilrettelegging eller andre forhold ved skolen.

Anbefaling: "Skolen kan vurdere å tilby hjemmebesøk til elever med bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Det kommer tydelig fram at hjemmebesøk skal være frivillig. Retningslinjen bør i tillegg omtale de ansattes arbeidsmiljø, sikkerhet og behov for opplæring. Skoleledelsen må foreta en risikovurdering og vurdere om to ansatte bør delta. Den ansatte må få avsatt tid, og hjemmebesøk må ikke bli en forventet tilleggsoppgave uten nødvendige rammer. Det bør alltid tilbys en alternativ, nøytral møteplass.

2.2. Elevens medvirkning

Anbefaling: "Skolen bør tilpasse informasjonen og dialogen om fraværet til eleven". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

Anbefaling: "Skolen bør tilby elever med fravær egne møter om fraværet". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er forståelig, men formuleringen «elever med fravær» er svært vid. Vanlig og kortvarig fravær bør ikke automatisk utløse egne møter. Det bør tydeliggjøres at dette gjelder ved begynnende, gjentakende eller bekymringsfullt fravær, eller når eleven selv ønsker et møte.

Anbefaling: "Skolen bør gjøre det mulig for elever med fravær å ha med seg en person de er trygge på i møter". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Dette er en god anbefaling som kan styrke elevens trygghet og reelle medvirkning. Det bør avklares hvilken rolle støttepersonen har, og hvordan taushetsplikt, personvern og samtykke skal ivaretas.

2.3. Skolens oppfølging

Anbefaling: "Skolen bør planlegge og følge opp overganger for elever med eller risiko for fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Overganger er sårbare, særlig mellom grunnskolen og videregående opplæring. Det bør være tydelig hvem som har ansvaret før, under og etter overgangen. Informasjonsdeling må skje innenfor reglene om samtykke og personvern. Skolene må få tilstrekkelig tid og ressurser til overgangsarbeidet.

Anbefaling: "Det bør være én ansatt fra skolen som har hovedansvar for å følge opp eleven som har fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

En fast kontaktperson kan gi eleven og foresatte trygghet og sikre kontinuitet. Oppgaven som beskrives, er imidlertid omfattende. Skoleledelsen må avsette konkret tid og gi den ansatte nødvendig myndighet, kompetanse og veiledning. Ansaret kan ikke automatisk legges til kontaktlærer som en tilleggsoppgave. Elevens relasjon til og syn på hvem som skal ha ansvaret, må tillegges stor vekt.

Anbefaling: "Når en elev har bekymringsfullt fravær, bør skolen lage en skriftlig plan for oppfølging". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

En skriftlig plan kan skape forutsigbarhet og tydelig ansvarsfordeling. Det bør samtidig unngås at det opprettes flere parallelle planer rundt samme elev. Planen må samordnes med aktivitetsplan, individuell opplæringsplan og individuell plan der slike finnes. Kravene må være enkle og praktisk gjennomførbare, og det må avsettes tid til utarbeiding og evaluering.

Anbefaling: "Skolen bør involvere PP-tjenesten når eleven har bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

Anbefaling: "Når eleven har fravær, bør skolen ha jevnlig dialog med eleven og foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Jevnlig og forutsigbar dialog er viktig, men formuleringen «når eleven har fravær» er for omfattende. Dialogens hyppighet og form må tilpasses fraværets karakter og elevens behov. For myndige elever kan foresatte bare involveres dersom eleven samtykker.

2.4. Kompetanse

Anbefaling: "Skolen og PP-tjenesten bør ha relevant kompetanse til å forebygge og følge opp skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er tydelig og viktig. Kompetanseutvikling må være skoleeiers ansvar og inngå i en langsiktig plan. Ansatte må få opplæring innenfor arbeidstiden. Det er ikke tilstrekkelig å beskrive hvilken kompetanse som er nødvendig uten å stille krav om tid og ressurser til å utvikle og bruke kompetansen.

2.5. Samarbeid med andre tjenester

Anbefaling: "Skolen bør ha et samarbeid med PP-tjenesten på systemnivå om forebygging av fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Systemrettet samarbeid kan styrke det forebyggende arbeidet og redusere behovet for omfattende oppfølging i enkeltsaker. For å lykkes må PP-tjenesten ha tilstrekkelig bemanning, kapasitet og nærhet til skolene. Roller, ansvar og faste samarbeidsarenaer bør beskrives tydelig.

Anbefaling: "Skolen bør sikre et samarbeid med skolehelsetjenesten, på systemnivå, om forebygging og oppfølging av bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er tydelig og relevant. Den forutsetter imidlertid at skolehelsetjenesten er tilstrekkelig bemannet og faktisk tilgjengelig på skolene. Retningslinjen bør tydeliggjøre skoleeiers og helsemyndighetenes ansvar for å etablere faste og forpliktende samarbeidsarenaer.

Anbefaling: "Kommunen og fylkeskommunen kan vurdere å ha et team som jobber med skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Et tverrfaglig fraværsteam kan være et godt lavterskeltilbud. Teamet må ha nødvendig kompetanse, myndighet, kapasitet og kort responstid. Det må ikke erstatte tilstrekkelig grunnbemanning i skolen, PP-tjenesten eller skolehelsetjenesten, og det må ikke bli et ekstra organisatorisk ledd som forsinker hjelpen.

2.6. Rutiner og planer

Anbefaling: "Kommunen, fylkeskommunen og den private skolen bør ha rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Felles rutiner kan bidra til likeverdig og tidligere oppfølging. Rutinene må utvikles i samarbeid med elever, foresatte, ansatte og deres tillitsvalgte. Skoleeier må ha ansvar for implementering, opplæring og evaluering. Rutinene må gi rom for profesjonelle vurderinger og individuell tilpasning.

Anbefaling: "Fylkeskommunen og kommunen bør integrere skolefravær og skolemiljø i overordnede planer". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Det er positivt at skolefravær ses i sammenheng med skolemiljø, folkehelse og forebygging av utenforskap. Planene bør inneholde tydelig ansvarsfordeling, konkrete mål, ressursbehov og evaluering. Planarbeidet må følges av praktiske tiltak og kan ikke erstatte tilstrekkelig bemanning i

2.7. Andre kommentarer

Har du/dere andre kommentarer til anbefalingene som ikke har blitt dekket av spørsmålene over? Hva, og vis til den konkrete anbefalingen det gjelder.

Kommentar

Retningslinjen må tydelig formidle at skolefravær ikke bare er et problem hos eleven eller familien. Fravær kan være et uttrykk for manglende tilrettelegging, utrygt skolemiljø, mobbing, svake relasjoner eller en skolehverdag som ikke gir eleven opplevelse av mestring og tilhørighet.

Flere av anbefalingene gir ansatte omfattende oppgaver knyttet til møter, kartlegging, planer, koordinering og dialog. Anbefalingene må derfor følges av tydelige krav til skoleeier om tid, kompetanse, bemanning og arbeidsmiljømessige vurderinger.

3. Retningslinjen som helhet

1. Er formålet med retningslinjen tydelig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

2. Er det tydelig hvem som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

3. I hvilken grad er retningslinjen brukervennlig? (Lett å finne frem, klare anbefalinger, godt språk) Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

4. Hvordan fungerer den digitale strukturen for å finne fram og få oversikt? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

5. Anbefalingene er markert som sterk eller svak, og du får vite hva det betyr ved å holde musepekeren over ordet «bør» (sterk), «kan vurdere» (svak). Vil dette være til praktisk hjelp for de som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

☒ Nei

Kommentar

Forskjellen mellom sterke og svake anbefalinger bør være synlig direkte i teksten. Informasjon som bare vises når brukeren holder musepekeren over et ord, er lite tilgjengelig på mobil, ved utskrift og for enkelte brukere med funksjonsnedsettelse. Det bør stå tydelig under hver anbefaling hvilken styrke den har og hva dette innebærer.

6. Gir delen om metode og arbeidsprosess god nok innsikt i hvordan retningslinjen er utarbeidet? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

☒ Ja

Kommentar

Metoden og kunnskapsgrunnlaget er grundig beskrevet. Det bør likevel komme tydeligere fram hvilke anbefalinger som hovedsakelig bygger på forskning, og hvilke som i større grad bygger på konsensus i ekspertgruppen.

7. Er innledningen nyttig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hvorfor den ikke er nyttig og hva som mangler for å gjøre den nyttig

☒ Ja

Ikke angitt svar i kommentarfeltet

8. I hvilken grad tror du/dere at retningslinjen vil være til praktisk hjelp for ansatte og ledere i skoler og PP-tjenesten og skoleeiere? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Retningslinjen kan bli et nyttig faglig oppslagsverk og bidra til mer systematisk og likeverdig oppfølging. Den praktiske nytten vil avhenge av at anbefalingene gjøres kjent, at ansatte får opplæring, og at skoleeier sørger for nødvendige rammer.

9. I hvilken grad vil det være gjennomførbart for ansatte og ledere i skole og PP-tjenesten og skoleeiere å følge anbefalingene retningslinjen? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingene er faglig relevante, men flere av dem er tid- og ressurskrevende. Hjemmebesøk, hyppig dialog, egne møter, skriftlige planer, koordinering og tverrfaglig samarbeid krever kapasitet som mange skoler og PP-tjenester ikke har i dag. Gjennomførbarheten forutsetter økt bemanning, avsatt tid, kompetanseutvikling og tydelig prioritering fra skoleeier.

10. Andre kommentarer til retningslinjen som helhet

Kommentar

Skolenes landsforbund er positiv til at det utarbeides en nasjonal faglig retningslinje. Retningslinjen kan bidra til tidligere innsats, bedre elevmedvirkning og mer likeverdig oppfølging.

Samtidig må utfordringer med skolefravær møtes gjennom en styrking av fellesskolen og laget rundt eleven. Ansvaret kan ikke individualiseres eller legges på den enkelte elev, familie, lærer eller kontaktlærer. Skolemiljø, undervisning, tilrettelegging, relasjoner og opplevelse av mestring må alltid inngå i vurderingen.

En nasjonal retningslinje må følges av ressurser. Uten tilstrekkelig bemanning i skolen, PP-tjenesten og skolehelsetjenesten er det fare for at anbefalingene blir nye dokumentasjons- og koordineringsoppgaver, uten at eleven får bedre hjelp. Skoleeier må derfor forpliktes til å sikre ansatte nødvendig tid, kompetanse og støtte.

Det bør også utvikles et kortfattet praktisk verktøy med tydelig ansvarsfordeling, sjekklister og forslag til arbeidsflyt. Dette vil gjøre retningslinjen lettere å bruke i en travel skolehverdag.

+ Generelt positiv

Generell kommentar

Skolenes Landsforbund er generelt positiv til retningslinjen og mener den inneholder mange gode anbefalinger om tidlig innsats, elevmedvirkning og tverrfaglig samarbeid. For at anbefalingene skal gi reell effekt, må de følges av tilstrekkelig bemanning, avsatt tid, kompetanseutvikling og tydelig ansvar hos skoleeier. Nye oppgaver kan ikke legges til lærere og andre ansatte uten at det samtidig gis nødvendige rammer.

Med hilsen

Kirsten Riise
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent